

SESTĀ RĪGAS JURIDISKĀS AUGSTSKOLAS STARPTAUTISKO UN EIROPAS TIESĪBU VASARAS SKOLA.

KĀDA IR EIROPAS LOMA, KAD ARVIEN BIEŽĀK TIEK PIESAUKTS III PASAULES KARŠ? KĀDI IR EIROPAI PIEEJAMIE LĪDZEKĻI UN MEHĀNISMI, LAI NOSARGĀTU TO SABIEDRĪBAS MODELI, KURU RAKSTUROJAM AR JĒDZIENU “RIETUMU PASAULE”?

Rīgas Juridiskās augstskolas 6. Vasaras skola starptautiskajās un Eiropas tiesībās norisināsies no **2026. gada 27. jūlija līdz 4. augustam**. RJA Vasaras skolā mācības notiks no plkst. 10.00-14.00 latviešu valodā. Pirmā un pēdējā mācību diena norisināsies klātienē, savukārt katra komponente tiks pasniegta (hibrīdformātā) attālināti ZOOM platformā vai klātienē W42 auditorijā. Vasaras skolu noslēgsim ar kāzusu risināšanu, grupu darba prezentācijām un kopējo diskusiju ar mācītspēkiem.

Arī šogad, Rīgas Juridiskās augstskolas organizētajā 6. Vasaras skolā starptautiskajās un Eiropas tiesībās, dalībniekiem būs iespēja mācīties pie izciliem akadēmiķiem, tiesnešiem un nozares ekspertiem. Vasaras skolā lekcijas un nodarbības vadīs profesore, Eiropas Savienības Tiesas tiesnese Ph.D. Ineta Ziemele, Eiropas Cilvēktiesību tiesas tiesneši PhD Mikola Gnatovskis un Dr. iur. Artūrs Kučs, tiesas vecākais jurists Dr. iur. Mārtiņš Birģelis, Latvijas vēstniece Vācijā Dr. Ilze Rūse, EST tiesneses padomniece Kristīne Zubkāne, Eiropas Savienības Tiesas ģenerālvokāte Laila Medina, kā arī PhD Žaneta Mikosa un Vispārējās tiesas tiesneši Inga Reine un Pēteris Zilgalvis JD.

Ņemot vērā 6. Vasaras skolas tematisko ievirzi, Rīgas Juridiskajai augstskolai ir tas gods kā īpašo viesi pieteikt Mārtiņu Paparinski, D.Phil (Oxon), Londonas Universitātes koledžas profesoru un ANO Starptautisko tiesību komisijas locekli, kurš ar lekciju “ANO Starptautisko tiesību komisija pārmaiņu laikos” dalībniekiem pievienosies attālināti no Ženēvas.

Kopš 2022. gada apdraudējums pasaules mieram un starptautiski tiesiskajai kārtībai diemžēl ir tikai pieaudzis. Krievijas militārajai agresijai pievienojušies konflikti Tuvajos Austrumos, pieaug arī hibrīddraudai, dezinformācija un iekšējie izaicinājumi demokrātiskajām iekārtām. Būtu naivi esošo situāciju pasaulē nesaukt par bīstamu un neprognozējamu. Tādēļ centrālā tēma šajā 6. Vasaras skolā ir jautājums:

Kāda ir Eiropas loma situācijā, kad arvien biežāk tiek piesaukts III Pasaules karš? Kādi ir Eiropai pieejamie līdzekļi un mehānismi, lai nosargātu to sabiedrības modeli, kuru raksturojam ar jēdzienu “Rietumu pasaule”?

Šīs tēmas ietvaros Vasaras skolas dalībnieki tiks rosināti domāt par šādiem un citiem saistītiem jautājumiem:

- Vai Rietumu pasaule ir vienota tajā, kā būtu jāatbild autokrātiju uzbrukumiem?
- Vai redzam starptautisko tiesību sašaurināšanos un ko tas nozīmē praksē?
- Vai Eiropas Savienība un Eiropas Cilvēktiesību tiesa ir vienotas savās atbildēs uz fundamentāliem starptautisko tiesību pārkāpumiem?
- Kas nosaka vai veido šo iespējamo vienotību?
- Kāda nozīme ir tam, ka turpinām darbināt un piemērot Eiropas Savienības tiesības tā, it kā visapkārt Eiropas Savienībai nebūtu karš?
- Vai būtu nepieciešami grozījumi konstitucionālajos ES līgumos?
- Vai ir pienācis laiks divu ātrumu Savienībai drošības un ārpolitikas jomās?

PROGRAMMA
27.jūlijs - 4. augusts

27. JŪLIJS (KLĀTIENĒ – RJA)

Starptautisko tiesību komponente

Prof. **Ineta Ziemele** Ph.D. (Cantab) un īpašais viesis **Mārtiņš Paparinskis** D.Phil (Oxon) Profesors, Londonas Universitātes koledža; ANO Starptautisko tiesību komisijas loceklis

ANO Drošības padomes un Ģenerālās asamblejas darba kārtības un pieņemtās rezolūcijas attiecas gan uz Krievijas Federācijas agresiju Ukrainā, gan Izraēlas militārām darbībām Palestīnas okupētajās teritorijās, ASV intervenci Venecuēlā un Izraēlas un ASV militāro uzbrukumu Irānai. Šajā nodarbībā analizēsīm, ko minētās ANO institūcijas ir kompetentas darīt saistībā ar šiem konfliktiem, kādas ir to iespēju robežas, kādi ir pamatojumi valstīm, kas lemj piemērot spēku pret otru valstu, vai šiem lēmumiem ir jēl kāds pamatojums starptautiskajās tiesībās, vai arī tie ir vienīgi politikas un spēka diktēti konflikti. Noslēgumā runāsim par to, vai ANO vēl arvien ir nepieciešama un vai tai ir nākotne, vai arī ir jāveido jauna pasaules valstu sadarbības forma. Šīs tēmas ietvaros dalībniekiem būs iespēja izprast ANO dažādo dokumentu (rezolūcijas, deklarācijas, u.c.) juridisko raksturu, kas ir noderīgi arī tiesu praksei.

Vasaras skolas īpašais viesis ir Londonas Universitātes koledžas profesors un ANO Starptautisko tiesību komisijas loceklis **Mārtiņš Paparinskis**. Viesis pieslēgsies attālināto no ANO mītnes Ženevā (Šveice), kur noris Komisijas kārtējā sesija. Līdz ar to skolas dalībniekiem būs iespēja uzzināt vistiešākā veidā, kas notiek starptautisko tiesību kodifikācijas un atīstīšanas epicentrā.

Lektors	Laiks	Lekcija
RJA direktore Elita Moiseja	9.30-9.40	Vasaras skolas atklāšana
Prof. Mārtiņš Paparinskis D.Phil (Oxon)	9.40 – 10:30	Starptautisko tiesību komisija pārmaiņu laikos.
	10:30 – 11:00	Diskusija
	11.00 – 11:30	Kafijas pauze ar maizītēm
Prof. Ineta Ziemele Ph.D. (Cantab)	11:30 – 12:30	ANO Ģenerālās asamblejas un Drošības padomes kompetences miera nodrošināšanā pasaulē
Prof. Ineta Ziemele Ph.D. (Cantab)	12.45 – 14.00	ANO Ģenerālās asamblejas un Drošības padomes rezolūciju juridiskā daba un tiesiskās sekas. Vai nacionālam tiesnesim minētās rezolūcijas ir jāpiemēro?

28. JŪLIJS (HIBRĪDFORMĀTS)

Eiropas Cilvēktiesību komponente

Eiropas Cilvēktiesību tiesas tiesneši PhD **Mikola Gnatovskis**
un

Dr.iur. **Artūrs Kučs** un tiesas vecākais jurists Dr.iur. **Mārtiņš Birģelis**

Eiropas Cilvēktiesību tiesas komponentes ietvaros tiesneši PhD **Mikola Gnatovskis** un Dr.iur. **Artūrs Kučs** un tiesas vecākais jurists Dr. iur. **Mārtiņš Birģelis** piedāvās vasaras skolas dalībniekiem sarunu par būtiskiem Eiropas Cilvēktiesību konvencijas principiem, pamatojoties uz šī gada tēmai aktuāliem Eiropas Cilvēktiesību tiesas spriedumiem. Tiesnesis Mikola Gnatovskis sniegs savu komentāru par problēmjautājumiem tiesas Lielās palātas spriedumā *Ukraina un Nīderlande pret Krieviju*. Tiesnesis Artūrs Kučs pievērsīsies tiesas spriedumu vārda brīvības un vēlēšanu tiesību analīzei, raksturojot kā ģeopolitiskā situācija un dezinformācijas radītie izaicinājumi ietekmē tiesību tvērumu, dažādu interešu līdzsvarošanu un valsts pienākumus konvencijā ietvertu tiesību aizsardzībā. Savukārt Mārtiņš Birģelis savā lekcijā sniegs gan teorētisku ietvaru, gan praktiskus orientierus apcietinājuma pamatojuma izvērtēšanai, pamatojoties uz ECT praksi. Lektors ilustrēs raksturīgākos trūkumus apcietinājuma lēmumos, gan piedāvās ieteikumus, kā izvērtēt apcietinājuma atbilstību Eiropas Cilvēktiesību konvencijas prasībām.

Lektors	Laiks	Lekcija
Dr. iur. Artūrs Kučs	10.00 - 11.00	Ģeopolitiskā konteksta ietekme uz vārda brīvības un pulcēšanās tiesību tvērumu un ierobežojumu samērīguma izvērtēšanu ECT judikatūrā. Dezinformācija kā jauns izaicinājums vēlēšanu tiesību kontekstā: valsts pienākumi un pieļaujamie ierobežojumi.
	11.00 – 11.15	Pauze
PhD Mykola Gnatovskyy	12.15 – 12.45	This lecture examines the Grand Chamber judgment of the European Court of Human Rights in <i>Ukraine and the Netherlands v. Russia</i> as one of the most important inter-State judgments in the history of the Convention system. Rather than treating the judgment only as a catalogue of violations committed during Russia's war against Ukraine, the lecture will approach it as a major statement on the role of the European Convention on Human Rights in situations of international armed conflict, occupation, proxy warfare and large-scale atrocity.
	12.45 – 13.15	Pauze
Dr. iur. Mārtiņš Birģelis	13.15 – 14.00	Vispārīgie apsvērumi apcietinājuma gadījumos (prezumpcija par labu brīvībai/pierādīšanas nasta/apcietinājuma ilguma aprēķins/u.c.); Apcietinājuma piemērošanas pamati un to pamatojums (atbilstoši un pietiekami iemesli/ individuāls vērtējums/ tipiskākie trūkumi); Alternatīvu izvērtēšana; Īpašas rūpības pienākums procesa virzībā.

29. JŪLIJS (HIBRĪDFORMĀTS)

Eiropas Savienības institūciju politikas komponente

Dr. Ilze Rūse ĀM īpašo uzdevumu vēstniece Latvijas prezidentūras ES gatavošanā un **Mārtiņš Kreitus** Ārlietu ministrijas Starptautiskās tirdzniecības, investīciju un tehnoloģiju dep.direktors 2021-2026 vēstnieks (COREPER I) Latvijas pastāvīgajā pārstāvniecībā ES

Šajā vasaras kursa sadaļā pievērsīsimies ES institūciju kompetencēm un lēmumu pieņemšanai ārējo attiecību jomā, meklējot atbildi uz jautājumu – cik efektīva ir ES ārpolitika un kādas izmaiņas ES līgumu ietvaros iezīmējas praktiskajā lēmumu pieņemšanā pēdējā gada laikā, lai rastu atbildi uz globālajiem procesiem. Iztirzāsim līgumos iestrādāto ārējās pārstāvības sadalījumu starp Eiropadomes priekšsēdētāju, Eiropas Komisijas prezidenti, Eiropas Ārējo attiecību un drošības politikas pārstāvi, ES Padomes prezidentūru. Kopīgā diskusijā ar ārējo viesi ĀM vēstnieku Mārtiņu Kreitusu apspriedīsim jautājumu, vai ir pienācis laiks divu ātrumu Eiropai un kā risināt vienotības dilemmu dažādu nacionālo interešu gadījumā ES Padomes lēmumos ar vienkāršu (veto iespēju). Vērtēsim Eiropas Komisijas un Eiropas Parlamenta lomu ES ārējo attiecību praktiskā īstenošanā. Noslēgumā ieskatīsimies Latvijas prezidentūras ES Padomē sagatavošanā - kas jāņem vērā, lai pilnvērtīgi īstenotu Latvijas kā ES dalībvalsts pienākumu un iespēju (reizi 14 gados).

Lekciju dienu sāksim ar ES integrācijas pamatu, ES institūciju kompetenču un lēmumu pieņemšanas principu analīzi. Aplūkosim pārvalstu (supranacionālo) un starpvalstu institūciju atšķirības, Eiropas Komisijas, ES Padomes, Eiropas Parlamenta un Eiropadomes lomu, kā arī nacionālo interešu īstenošanu ES procesos, īpaši COREPER I un COREPER II ietvaros. Tas palīdzēs labāk izprast turpmākos vasaras skolas modulus un Latvijas prezidentūras ES Padomē iespējas. Lekcijas otrajā daļā pievērsīsimies ES ārējām attiecībām, to specifiskajai lēmumu pieņemšanas kārtībai, ES globālajai lomai, institucionālajai pielāgošanai ģeopolitiskajiem izaicinājumiem un kopējās ārpolitikas formulēšanas izaicinājumiem. Iepazīsimies ar pastiprinātās sadarbības (*enhanced cooperation*) klauzulu un analizēsim ES kopējās ārpolitikas un drošības politikas attīstības tendences, aplūkojot ziņojuma *More Europe in Defence – Three Pathways* scenārijus: *A More European NATO*, *A New European Multilateralism* un *EU-led Defence Cooperation*.

Lektors	Laiks	Lekcija
Dr. Ilze Rūse	10.00 - 12.00	Lai izprastu ES rīcībspēju, vispirms svarīgi izanalizēt ES institūciju mandātus (EK, ES Padome, Eiropas Parlaments) un lēmuma pieņemšanas principus. Runāsim par nacionālo interešu īstenošanu “caur” ES vienotā tirgus (COREPER I) un ārējo attiecību (COREPER II) lēmumu pieņemšanas procesiem.
	12.00 – 12.30	Pauze
Mārtiņš Kreitus	12.15 – 13.15	Praktiķa skatījums/interaktīvs formāts: Galvenie novērojumi no COREPER I vēstnieka pozīcijas Briselē.
Dr. Ilze Rūse	13.15 – 14:00	Gatavošanās Latvijas prezidentūrai ES Padomē. Prezidentūras pienākumi un Latvijas iespējas 2028.g. otrajā pusē.

30. JŪLIJS (HIBRĪDFORMĀTS)

Eiropas Savienības Tiesas komponente I

EST tiesnese Ph.D. **Ineta Ziemele** un EST tiesneses Ziemeles padomniece LL.M. **Kristīne Zubkāne**

Eiropas Savienības Tiesa 2025.gada beigās un 2026.gada sākumā ir pasludinājusi vairākus konstitucionāli nozīmīgus nolēmumus. Vienam no tiem varētu pat piedēvēt jauna konstitucionālā momenta kvalifikāciju Eiropas Savienības kā vienotas (konstitucionālas) tiesību sistēmas attīstībā. Tādēļ šajā Vasaras skolā tiks analizēti nolēmumi, kuros EST ir interpretējusi LES 2.pantu un konkretizējusi tā tiesiskās sekas. Ja kopējo vērtību konkretizācijas process turpinās, bet dalībvalstis nav vienotas attiecībā uz atsevišķu vērtību izpratni, kādas tam varētu būt sekas gan no iekšējās, gan ārējās drošības perspektīvām. Vasaras skolā šajā dienā kopā ar EST tiesnesi **Inetu Ziemeļu** tiks analizēti, citstarp, šādi nolēmumi: C-448/23 (*Komisija/Polija*); C-769/22 (*Komisija/Ungārija*).

Turpinājumā jau ierasti sekos meistarklase, kuru vada EST tiesneses Ziemeles padomniece **Kristīne Zubkāne** un kurā notiks darbs ar praktiskiem jautājumiem par prejudiciālā nolēmuma tiesvedību, aplūkojot Eiropas Savienības Tiesas interpretācijas metodes īstenošanu joprojām aktuālā jomā – personas datu apstrādes likumīgums interneta vidē. Šoreiz fokusā būs 2025. gada 2. decembra spriedums lietā C-492/23, *Russmedia Digital un Inform Media Press*, kurā tika vērtēts jautājums par to, vai Savienības tiesības uzliek pienākumu tiešsaistes tirdzniecības vietnes operatoram uzņemties atbildību par personas datiem, ko ietver tā platformā publicētie sludinājumi.

Lektors	Laiks	Lekcija
Prof. Ineta Ziemele Ph.D. (Cantab)	10.00 – 11.00	Līguma par Eiropas Savienību 2.pants un 19.panta otrais teikums, ES Pamattiesību hartas 1., 7., 8., 20., 21., 24. un 47. panti.
	11.00 - 11.15	Pauze
Prof. Ineta Ziemele Ph.D. (Cantab)	11.15 - 12.15	Judikatūras analīze: C-448/23, C-769/22
	12.15-12.30	Pauze
LLM Kristīne Zubkāne	12.30 - 14.00	Meistarklase par prejudiciālā nolēmuma tiesvedību Kristīnes Zubkānes vadībā. 2025. gada 2. decembra spriedums lietā C-492/23, <i>Russmedia Digital un Inform Media Press</i> : <ul style="list-style-type: none">• Analizēsīm, kā EST ir vērtējusi tai uzdotos jautājumus.• Aplūkosīm ģenerāladvokāta M. Špunara secinājumus, kas sniegti šajā lietā.

Eiropas Savienības Tiesas komponente II

Ģenerālvokāte **Laila Medina** un PhD. **Žaneta Mikosa**

Eiropas Savienības Tiesas komponentes otrās dienas ietvaros ģenerālvokāte **Laila Medina** un Dr. iur. **Žaneta Mikosa** piedāvās vasaras skolas dalībniekiem turpinājumu sarunai par EST interpretācijas metodēm un būtiskiem ES tiesību principiem caur šī gada tēmai aktuāliem ES Tiesas spriedumiem. Izmantojot piemēros balstītu EST interpretācijas metožu analīzi, šajā reizē tiks detalizēti analizēti vairāki Eiropas Savienības Tiesas un Vispārējās Tiesas spriedumi vārda brīvības jautājumu kontekstā. Vērtēsim kā Tiesas izlīdzsvaro dažādas intereses, kā šo pamattiesību aizsardzības tvērumu ietekmē ierobežojošie pasākumi, kas pieņemti, reaģējot uz Krievijas Federācijas agresiju Ukrainā, kā arī ieskatīsimies Tiesu praksē, kas veidojusies dezinformācijas un digitālo rīku izmantošanas rezultātā.

Lektors	Laiks	Lekcija
Laila Medina un PhD Žaneta Mikosa	10.00 - 11.00	Ievads Īss ieskats galvenajos ES tiesību aspektos, kuri caurvij analizētās Tiesas lietas. Lietas C-633/22 <i>Real Madrid</i> sprieduma kontekstā: – Vārda un preses brīvības ierobežojums un proporcionalitātes tests ES tiesību telpā (nepastāvēt ārējam apdraudējumam). – Spriedumu brīva aprīte un atzīšana civiltiesību sadarbības jomā (<i>Briseles Ibis</i> regula).
	11.00 – 11.15	Pauze
Laila Medina un PhD Žaneta Mikosa	11.15 – 12.45	Lietu C-622/17 <i>Baltic Media Alliance (BMA)</i> un T-125/22 <i>RT France</i> spriedumu kontekstā: – Vārda un mediju brīvība. – Valsts rīcība, ierobežojot medijus ES tiesību telpā dezinformācijas un propagandas gadījumā – blakus esoša kara situācijā. – Savstarpējās atzīšanas princips. Interpretācijas metožu izmantošana.
	12.45 – 13.15	Pauze
Laila Medina un PhD Žaneta Mikosa	13.15 – 14.00	Apvienotās lietas C-696/23 P, C-704/23 P, C-711/23 P, C-35/24 P un C-111/24 P <i>Pumpyanskiy un citi pret Padomi</i>: – Diskusijas fokuss: spriedums lietā <i>C-704/23 P Khudaverdyan</i> (un Ģenerālvokātes secinājumi). – dezinformācija un ierobežojošie pasākumi (kaimiņos esoša) kara situācijā. - Interpretācijas metožu izmantošana ES kompetence un EST loma tiesas kontroles īstenošanā KĀDP ietvaros.

3. AUGUSTS (HIBRĪDFORMĀTS)

Eiropas Savienības Vispārējās tiesas komponente

Eiropas Vispārējās tiesas tiesnese **Inga Reine**

un

Eiropas Vispārējās tiesas tiesnesis **Pēteris Zilgalvis JD**

Eiropas Savienības Vispārējās tiesas tiesnese Inga Reine apskatīs īstermiņa un ilgtermiņa izaicinājumus, kam būtu jā sagatavojas ES un iezīmēs pieejamos mehānismus šo mērķu sasniegšanai. Par diskusijas atsperes punktu kļūs iepriekš notikušās finanšu, migrācijas, veselības, enerģētikas, kā arī kopējās ārējās un drošības politikas krīzes. Šajos gadījumos esam pieredzējuši gan koordinētu rīcību ES līmenī, gan dalībvalstu individuāli veiktos nacionālos pasākumus krīžu kontrolei un pārvarēšanai. Tiks analizēti šo pasākumu radītie juridiskie izaicinājumi, vērtējot tos ES līgumos noteiktā kompetenču sadalījuma un lēmumu pieņemšanas procesu kontekstā. Tiks iezīmēta ES un nacionālo tiesu loma minēto mehānismu tiesiskuma nodrošināšanā.

Eiropas Savienības Vispārējās tiesas tiesnesis Pēteris Zilgalvis sniegs ieskatu Eiropas Savienības tiesu praksē klimata un enerģētikas jomā, īpašu uzmanību pievēršot Virspalātas spriedumam un citiem spriedumiem par atjaunīgas enerģijas, kodolenerģijas un dabasgāzes iekļaušanu taksonomijas regulā.

Lektors	Laiks	Lekcija
Inga Reine	10.00 - 12.00	Eiropas Savienības Vispārējās tiesas tiesneses Ingas Reines lekcija
	12.00 – 12.15	Pauze
Pēteris Zilgalvis, JD	12.15 – 13.15	Eiropas Savienības Vispārējās tiesas tiesnesis Pēteris Zilgalvis sniegs ieskatu Eiropas Savienības tiesu praksē klimata un enerģētikas jomā. Lekcijas laikā tiks caurskatītas EIROPAS PARLAMENTA UN PADOMES REGULA (ES) 2020/852 (2020. gada 18. jūnijs); KOMISIJAS DELEĢĒTĀ REGULA (ES) 2022/1214 (2022. gada 9. marts); Komisijas Deleģētā regula (ES) 2021/2178 (2021. gada 6. jūlijs) un KOMISIJAS DELEĢĒTĀ REGULA (ES) 2021/2139 (2021. gada 4. jūnijs)
	13.15 – 13.30	Pauze
Inga Reine un Pēteris Zilgalvis, JD	13.30 – 14.00	Kopsavilkums

4. AUGUSTS (KLĀTIENĒ – RJA)

Noslēguma dienā dalībniekiem būs iespēja risināt kāzusu izvēlētajā komponentē:

1. Starptautisko tiesību komponente;
2. Eiropas Cilvēktiesību konvencijas un Eiropas Cilvēktiesību tiesas judikatūras komponente;
3. Eiropas Savienības institūciju spēle likumdošanas un ārējo attiecību jomā;
4. ES tiesību komponente;
5. ES Vispārējās tiesas kompetences un judikatūra.

	Laiks	Vieta
Kāzusu risināšana izvēlētajā komponentē	10.00 - 11.30	Informācija par RJA telpu attiecīgajai komponentei tikssniegta 4. augstā (dalībniekiem izvēloties komponenti).
	11.30 - 11.40	Pauze
Prezentācija	11.40 - 12.10	RJA W42
Noslēguma seminārs ar visiem Vasaras skolas lektoriem.	12:10 - 13.15	RJA W42
Diplomu izsniegšana un kafijas pauze.	13.15 - 14.00	RJA iekšpagalms vai RJA iekštelpās (Atkarīgs no laikapstākļiem)